

cind juli '42), had men beseft dat men de formidabele risico's welke aan de uitvoering van het plan vastzaten, alleen kon beperken door een chaos te scheppen in de Duitse verbindingen: verzetsstrijders moesten de telefoonnetten waar de *Wehrmacht* gebruik van maakte, desorganiseren, gewapende overvallen uitvoeren op Duitse bureaus en op kleine Duitse eenheden, spoorrails en waar mogelijk ook spoorbruggen opblazen. Taak van SOE werd het, dat alles voor te bereiden; SOE kreeg er op 11 mei '42 formeel opdracht toe van de Britse *Chiefs of Staff* maar SOE was al voordien met de voorbereidingen begonnen. Eind december '41 waren de Britse *Chiefs of Staff* namelijk al van mening geweest dat SOE zich meer moeite moest geven om in bezet Europa 'ondergrondse legers' te vormen. Generaal Brooke, *Chief of the Imperial General Staff* en in die functie voorzitter van het college van de *Chiefs of Staff*, had op 6 januari '42 persoonlijk met Dalton, de *Minister of Economic Warfare*, onder wie SOE ressorteerde, diens 'sabotage activities in Europe' besproken alsook, zo noteerde Brooke verder in zijn dagboek, 'the question of raising local forces in Europe to be armed and equipped at the last moment. There is a great deal to be done in this direction at present and I don't feel we are doing anything like enough.'¹

Wij nemen aan dat Dalton de wensen van de Britse *Chiefs of Staff* aan de leiding van SOE doorgaf. Wat bezet Nederland betrof, moest die leiding dus tot een intensiever samenwerking komen met kolonel de Bruyne. De zaak werd op hoog niveau aangepakt. Daltons opvolger Lord Selborne kreeg, aldus de Bruyne, 'de taak . . . om aan de Nederlandse regering' (Selborne sprak vermoedelijk met Gerbrandy) 'kenbaar te maken de ontevredenheid van het *War Cabinet* over het feit dat men in Nederland eigenlijk niets had bereikt op het gebied van de verzetsorganisaties die behulpzaam zouden kunnen zijn wanneer de Geallieerde legers zouden binnenrukken'², en de Bruyne zelf had een bespreking met Sir Charles Hambro, in die tijd plaatsvervangend hoofd van SOE, en met generaal Gubbins, hoofd van de afdeling operaties. Hambro en Gubbins drongen er op aan dat van Nederlandse kant meer candidaat-sabotage-agenten aangeboden zouden worden – de Bruyne wees er opnieuw op (hij had dat eind januari al gedaan in een eerste bespreking met SOE-officieren) dat de regering niet voor sabotage voelde, aangezien zij beducht was voor represailles tegen de burgerbevolking. Vervolgens vroegen Hambro en Gubbins of dan in Nederland de vorming van een 'ondergronds leger' kon worden voorbereid in dier voege dat de Nederlandse regering organisatoren ter

¹ Aangehaald in A. Bryant: *The Turn of the Tide 1939-1943* (1957), p. 331. ² Getuige M. R. de Bruyne, *Enq.*, dl. IV c, p. 457.